

Dərdlərini sənəti ilə ovudurdu

O, səhnəyə əvvəlcə gözəl səsi ilə gəlib. Nuriyyə Əhmədova müğənni olmaq arzusu ilə böyüyüb. Ailədə ona qədər bu sənəti seçən olmayıb. 1950-ci il dekabrın 26-da Bakıda dünyaya gələn Nuriyyə Əhmədovanın atası hərbi, anası evdar qadın idi. Ancaq atasının olduqca məlahətli səsi vardı. Nuriyyə Əhmədova da atasına çəkib.

Səhnəyə aparan yol

Orta məktəbi bitirib arzularını reallaşdırmaq ümidi ilə sənədlərini Mirzəağa Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutuna (indiki Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) verib. Həmin il tələbə adını qazana bilməsə də, çox keçməyib ki, xoş, məlahətli səsinin sayəsində incəsənət aləminin qapıları üzünə açılib...

1968-ci il idi. Bir gün bağ qonşuları Tofiq Bakıxanov ona deyir: "Səsin var, gəl səni Musiqili Komediya Teatrında işə götürək". Həyəcanla deyilən ünvana üz tutur. Ona sınaq üçün verilən kiçik rolu da həyəcanla ifa edir. Bəyənilir. Nuriyyə Əhmədova teatra qəbul olunur.

Artıq işə başlasa da, olanlara inana bilmirdi... Elə bil həyatında möcüzə baş vermişdi. Hər gün Musiqili Komediya Teatrına işə getmək, tanınmış sənətkarları görmək gənc qızı çox sevindirirdi. Bir gün isə ona aktrisa kimi də səhnəyə çıxmaq nəşib olur. Nuriyyə Əhmədova Musiqili Kome-



diya Teatrında "Məmmədli kurorta gedir", "Toy kimindir" və başqa tamaşalarda oynayır...

Nəhayət, ali təhsil almaq arzusuna da çatır. 1970-ci ildə Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun Aktyorluq fakültəsinə qəbul edilir. Görkəmli sənətkar Adil İsgəndərovun kursunda təhsil almağa başlayır.

Nuriyyə Əhmədova həm oxuyub, həm də teatrda işləyib. Sevmək, ailə qurmaq arzularını özündən uzaq tutub. Bu gənc, bir az oğlansayağı qızdan teatrda çoxları çəkiniib. Amma ürəklənib eşq elan edənlər də az olmayıb. Nuriyyə Əhmədova özü də fərqi nə varmadan Xanlar İbadovu seçib. Bəlkə ona görə ki, bənzərlikləri çox olub. İkisi də Bakı kəndlərində doğulub-böyümüşdü. Musiqili Komediya Teatrı hər ikisinin ilk iş yeri idi. Xanlar İbadov Asəf Zeynallı adına Musiqi Məktəbini bitirib gələndə Nuriyyə Əhmədova artıq Musiqili Komediya Teatrında çalışırdı.

Xanlar İbadov vokalist idi. O, iki ay sonra Musiqili Komediya Teatrını tərk edib Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında işləməyə gedib. Amma teatrda görüb sevdidiyi Nuriyyə Əhmədovanı unutmayıb. 1970-ci ilin dekabrında, soyuq, qarlı, qaranlıq bir qış gecəsində tale onları yenidən qarşılaşdırıb. Tamaşadan çıxıb evə tələsən Nuriyyə xanımı Xanlar İbadov evə yola salıb. Bundan sonra tez-tez görüşməyə başlayıblar. İki il sonra Xanlar İbadovun elçiləri Nuriyyə xanımgilin qapısını döyüblər. Gənclər nişanlanıblar. 1974-cü ildə Nuriyyə Əhmədova institutu bitirib. 1975-ci ildə toyları olub. 1976-cı ildə qızları İlahə, bir il sonra isə oğlanları Əli dünyaya gəlib.

Taleyn sınaqları ilə üz-üzə...

Çətinliklər çox olsa da, xoşbəxt idilər. Ancaq səadətlərinin üzərinə sanki birdən-birə qara kölgə düşüb. Xoşbəxtlik onları tərk edib. Xanlar İbadov iki dəfə qarın nahiyəsindən əməliyyat olunub, yeddi il oxu-

mayıb. Həkimlər icazə verməyiblər. Nuriyyə Əhmədova işləyib. Öz evləri olmayıb. Ailə qurduqları gündən Xanlar İbadovun analığının evində yaşayıblar.

Nuriyyə Əhmədova Musiqili Komediya Teatrında, sonra bir müddət Tədris Teatrında çalışıb. Televiziya da əyləncəli verilişlərdə, səhnəciklərdə çıxış edib. Aktrisa 1982-ci ildə "Mozalan" kinojurnalında süjetlərə çəkilib. Həmin ildən "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının aparıcı aktrisası kimi işə götürülüb. Kinostudiyanın tərkibindəki teatra da qəbul edilib. Leyla Bədirbəylinin bədii rəhbəri olduğu həmin teatrda Nuriyyə Əhmədova "Qanlı toy" və "Laçın yuvası" tamaşalarında rollar oynayıb.

Artıq filmlərdə çəkilir, dublyajlarda iş-tirak edirdi. Tanınır, sevilirdi. Rejissorlar onu yeni filmlərə dəvət edirdilər. Daha çox utancaq qadın rollarını ifa edən aktrisa Şahmar Ələkbərovun rejissoru olduğu "Sahilsiz gecə" filmində Azərbaycan qadınını da yoldan çıxaran Roza adlı əxlaqsız erməni qadını rolunda çəkilmək təklif olunanda təəccüblənib. Nuriyyə Əhmədova

çox düşünüb. Dönə-dönə ssenarini oxuyub. Əsər müharibənin gətirdiyi bəlalardan, Roza kimi əxlaqsızların belə bir şəraitdə fəallaşmasından bəhs edirdi. Aktrisa qərara gəlib ki, filmə çəkilsin.

"Sahilsiz gecə" birmənalı qarşılanmayıb. Film böyük müzakirələrə, mübahisələrə səbəb olub. Nuriyyə Əhmədova bu barədə deyib: "Ağır vaxtlar idi. Moskva da milləti qıcıqlandırmaq üçün bilərəkdən o kinonu efirdə tez-tez nümayiş etdirirdi. Azərbaycanda "Sahilsiz gecə"yə görə bizi tənqid, hətta təhqir edirdilər. Şahmar bizə görə çox narahat idi. Bir dəfə mənə zəng edib dedi ki, evdən çıxmamırsansa, kinostudiyaya gəlmə. Qaçqınlar kinostudiyanın qabağına yığılmışdılar. Ancaq getdim. Axşam evə qayıdanda bir nəfər yaxınlaşıb mənə şillə vurdu, ağzım, burnum qanadı".

Bu ekran əsəri aktrisa narahatlıq gətirib. Amma Nuriyyə Əhmədova oynadığı heç bir rola görə peşman olmadığını söyləyib. Çünki onun səhnədə və filmə canlandığı obrazların heç biri real həyatdan uzaq olmayıb. Həmin rolların tamaşaçılar tərəfindən böyük diqqət və maraqla qarşılanmasının səbəbi də bu idi.

Azərbaycan kino sənətinin ən istedadlı aktrisalarından biri olan Nuriyyə Əhmədova "Həm ziyarət, həm ticarət", "Bəxt üzüyü", "Sahilsiz gecə", "Bağ mövsümü", "Bəyin oğurlanması", "Evlənmək istəyirəm", "Fransız", "Hər şey yaxşılığa doğru", "Kişi sözü", "Yuxu", "Zirzəmi", "Yoxlama" və başqa filmlərdə fərqli xarakterli rollar yaradıb.

"Həyatdan doymuşam" desə də...

Elə bilirdi ki, həyatının ən çətin günlərini yaşayır. Ağlına da gəlmirdi ki, gün gələcək həmin məişət qayğıları və problemlərlə dolu günlərini belə həsrətlə anacaq. Çünki o vaxtlar övladları ilə üzü gülürdü. Bir gün qızı İlahə anasına tələbə bir oğla-



na aşiq olduğunu söylədi. Oğlan tələbə idi. Qız da oxuyurdu. Onların ailə qurmasına əvvəlcə etiraz etdilər. Oğlan əl çəkmədi. Gənclərə xeyir-dua verməli oldular.

1996-cı ildə nəvəsi Faiq dünyaya gəldi. İlahə uşağın qırxı tamam olanadək anası-gildə qalmalı idi. Körpə iyirmi günlük olanda həyat yoldaşı İlahəni qətlə yetirdi. Hadisə Nuriyyə Əhmədovanın gözləri qarşısında baş verdi. İyirmi yaşlı qızı onun qucağında can verdi.

Məhkəmə prosesində məlum oldu ki, oğlan əvvəldən psixi xəstə imiş. Anası onu müalicə etdirmiş. O vəfat edəndən sonra nəzarətsiz qalıb. Atası müalicəni davam etdirməyib. Psixi vəziyyəti getdikcə ağırlaşan həyat yoldaşı İlahəni öz övladına qısqanıb, onu qətlə yetirib. Yenə cinayətlər törətməsin deyə həbs edilib.

Dünyanın ən ağır dərdi ilə üz-üzə qaldı Nuriyyə Əhmədova. Övladını itirmişdi...

İlahənin qətlindən sonra Nuriyyə Əhmədova üç gün danışmadı. Sarsılmışdı. Səsi batmışdı. Bir gün İlahənin yadigarını xatırladı. Gedib uşağı ata tərəfdən alıb gətirdi. Sənədlərini düzəldilər.

O ağır günlərində tutunacaq, başını qatacaq bir şey olmalı idi. Dar günlərində illərini verdiyi sənət harayına çatdı. Həmin vaxt rejissor Vaqif Mustafayevin "Yerlə göy arasında" filminə çəkilişi. Rejissor dedi ki, filmə çəkilsin, başı sənətinə qarışsın, yoxsa yaşaya bilməz. Vaqif Mustafayev haqlı çıxdı. Nuriyyə Əhmədova sonralar özü də deyirdi ki, o vaxtlar kinoya çəkilməsəydi, bəlkə də heç uşaq da onu yaşada bilməzdi.

Nuriyyə Əhmədova 2007-ci ildə Xalq artisti fəxri adına layiq görüldü. 2004-cü ildən Prezident təqaüdcüsü idi. Yenə kirayə evlərdə yaşayırdı. "Xalq artistlərinin hamısına ev verilib, mən kirayələrdə qalmışam", - deyə gileylənirdi. Artıq yeganə oğlu ailə qurmuşdu. Nuriyyə Əhmədova nəvəsi Faiqlə birlikdə yaşayırdı. Həyat yoldaşı qohumlarıgildə qalırdı. Onların ayrılıqları barədə söz-söhbətlər dolayırdı.

Otuz yeddi yaşlı oğlu Əlini də 2014-cü ildə uzun sürən xərcəng xəstəliyi ondan aldı. Nuriyyə Əhmədova övladlarının cavan yaşlarında dünyadan köçməsinə özü-nü günahkar bilirdi. Anasının xeyir-duasını almadan bu sənəti seçmişdi. Aktrisa olduğuna görə anası onu son nəfəsinə qədər bağışlamamışdı. Nuriyyə xanım deyirdi: "Məni anamın qarğıışı tutdu. Bu sənətin xeyrini görmədim. Qonoraram yaxşı olurdu, ancaq haradan gəlib hara gedirdi, bilmirdim. Balalarımı zülmə saxladım, onların da xeyrini görmədim".

"Həyatdan doymuşam" desə də, yaşamağa özündə güc tapmağa çalışırdı. Çünki onu bu dünyaya bağlayan nəvəsi var idi. Faiqi beləcə taleyin ümidinə buraxıb getmək onun üçün ayrı bir dərd idi. Ancaq sanki uğur onu birdəfəlik tərk etmişdi. 2014-cü ilin 4 aprelində sərnisin avtobusundan düşərkən yıxıldı. Ağır vəziyyətdə 3 saylı Şəhər Klinik Xəstəxanasının reanimasiya şöbəsinə yerləşdirildi. Yataq xəstəsi oldu.

2015-ci ilin 10 oktyabrında 65 yaşlı aktrisa kəskin ürək tutmasından xəstəxanada dünyasını dəyişdi. Kirayə qaldığı evdən son mənzilə yola salındı. Mərdəkanda oğlunun yanında dəfn edildi.

O, həyatın hər üzünü tanıdı. Ən yaxın adamlarının etibarsızlığını da, sonunadək vəfalı qalan dostlarının qayğısını da gördü. Bir də sevdidiyi, ürəyini, ömrünün az qala yarısını verdiyi sənəti ona heç vaxt dönmək çıxmadı. Həyatda olduğu kimi, ölümündən sonra da Nuriyyə Əhmədovanın adını yaşadan da məhz o oldu.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"